№ 17 Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.
na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś
wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak:
na 4-aj staranie za radok drobnymi literami —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 17 (109) Hod II. Wilnia, 27 lutaho 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Maskouskaja szlachta žadaje reform.

26 lutaho.

Zachodni teatr:

Miž Armantjer i Ankr adbity ŭ niekolkich punktach razwiedaczyje nastupleńnia anhliczan.

U czyślenych bitwach na pawietry worahi ŭczora utracili 8 samalotoŭ, u tym liku dwa, daremna pamykaŭszyjesia skinuć bomby ŭ wakolicach raki Sar.

Uschodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: Na zachodzi ad Aa adbity družyny rasiejskich jegroŭ. Kala darohi Kowel Łuck uziat u pałon sekret worahoŭ. Na poŭdni ad Berežan miejscowaja ataka rasiejcoŭ nie ŭdałasia.

Front erc-hercoga Jozefa. Na poŭnaczy ad Tatarskaho pracnodu adbit rasiejski szturm, wiedzieny wialikimi siłami.

Front Makienzena i *Makiedonski front:* Bie wydatnych prypadkoŭ.

Rezalucija maskouskaj szlachty.

BERN. Pieciarburski karespandent „Temps“ danosić, szto szlachta maskoŭskaj huberni padała caru swaju rezaluciju, u jakoj haworycca ab niebaspiecznaści niespaŭnieńnia woli Dumy i Rady ab reformach u Rasiei. Unutrenaje pałažeńnie Rasiei pierežywaje wielmi wostry moment. Atkład razwiazki kryzisa može adbicca na chodzi wajny. Dabrabyt staronki i tronu zaležyć ad prawiadzieńnia ŭ žyćco pryncypoŭ, apawieszczenych prawa daŭczymi ustanowami i ziemstwami.

Nowyje areszty rabotnikou.

KOPENHAGA. Rasiejskije hazety danosiać ab areszcie rabotnikoŭ u wajenna-pramyszlenym kamiteci i ŭ Samarskaj huberni. Marszałak kamitetu byŭ na aŭdyencii u Golicyna, katory jamu skazaŭ, szto jon nia može niczoha zrabić dziela aresztawanych rabotnickich delehatoŭ.

Pieciarburskaja konferencija.

KOPENHAGA. Pawodłuh telehram s Pieciarburha, meta konferencii sajužnikoŭ — heta jednaść operacij usich sajužnickich armij. Asabliwuju uwahu zwiertajuć i na pytańnie ab wyrablańni amunicii, ab handlu i pramyszlenaści ŭ sajužnickich staronkach.

Uczaśniki konferencij pajeduć u Maskwu, Kijeŭ i inszyje harady Rasiei dziela bližejszaho znajomstwa z hetymi pytańniami.

Ekonomiczny kryzis u Rasiei.

KOPENHAGA. Maskoŭskaja hazeta »Utro Rossi« drukuje rezultaty inspekcyjnaj padarožy ministra sielskaj haspadarki dziela wyjaśnieńnia sposaby zdawoleńnia narodu spažyŭnymi praduktami ŭ roznych miescoch impieryi. Hłaŭnuju pieraszkodu ŭ razwiazcy hetaj sprawy stanowić niedastacza orhanizacii pierawozki praduktoŭ. U niekatarych punktach Tamboŭskaj hubernii ležyć 9 miljonoŭ pudoŭ žyta, a ŭ Samarskaj — ažno 18 miljonoŭ, jakich nielha wywiazci, s pryczyny niedastaczy wahonoŭ. U najbliżejszych miesiacach nielha zusim spadziewacca palepszeńnia hetych warunkoŭ. U toj czas, jak u adnych miejscoch sabirajucca wialikije zapasy praduktoŭ, u druhich, asabliwaž u wialikszych haradoch, narod cierpić ad niedachwatki ich.

Adhałoski błokady.

WIENA. Lwoŭskije hazety piszuć, szto s pryczyny padwodnaj wajny pasažyrskije, tawarnyje i pacztowyje znosiny miž Rasiejej i jaje sajužnikami zusim spynilisia. Z hetaj pryczyny rasiejskaja tarhoŭla maje ahramadnyje straty.

Pahibiel francuskaho dyryžabla.

BERLIN (W.T.B.). U naczy z 23 na 24 lutaho naszym zaszczytnym ahniem padpalen francuski latuczy karabiel. Ahniaty połymiem, jon zwaliŭsia na ziamlu na zachodzi ad Zaarhemund i ŭzarwaŭsia. Usie 14 dusz kamandy zabity.

Wilnia, 26 lutaho.

Car Ferdynand Boŭharski światkuje siahońnia swoj 56 dzień uradzin. Siła Boŭharyi—heta jaho zasłuha.

Radziŭsia jon u Wieni 26 lutaho 1861 hodu. Paśla taho, jak kniaź Aleksandar Batenbergski byŭ skinut s tronu, boŭhary wybrali kniaziem Ferdynanda. Ale inszyje dzieržawy, ŭ tym liku i piersz za druhich Rasieja, doŭha nie pryznawali jaho za haławu Boŭharyi, i rasiejskije hazety doŭha nazywali jaho tolki Ferdynandam Koburgskim.

Najciažejszy dzień u jaho žyćci — heta, badaj, dzień padpisańnia ŭ Bukareszci mirnaj umowy, pawodłuh katoraj Boŭharyja prymuszena była ustupić Serbii wialikszuju czaść swajej zdabyczy s pierszaj tureckaj wajny. Siahońniaszni dzień uradzin baczyć zaklatych worahoŭ Boŭharyi—serboŭ i rumynoŭ—razbitymi wojskami centralnych dzieržaŭ, da katorych pryłuczyłasia i Boŭharyja dziakujuczy mudraj palitycе swajho cara.

„Histarycznaja missija“.

Polskije hazety dalej dapaŭniajuć zajawu polskaho karonnaho marszałka ab histaryсznaj »missii« Polszczy, jakaja chocze paniawolić susiednije ziemli, adwajowanyje niamieckim aružžem ad Rasiei. Tak, spadziajuczysia adstupleńnia rasiejcoŭ na liniju Pruta, lwoŭskaja »Gazeta Wieczorna« ŭ swaim czasi pisała: „ad udaczy hetaho nastupleńnia... proci linii Pruta i mabyć za hetu liniju buduć, peŭnie, zaležać buduczyje hranicy polskaj dzieržawy na ŭschodzi“. A »Nowa Reforma« ŭ numery z 15 studnia kaže, szto hranicy polskaj dzieržawy pawinny abnimać »Litwu, a najmiensz — Biełaruś«.

Wielmi dziŭna toje, szto hetaj sprawaj zanimajucca polskije hazety nie ŭ Karaleŭstwi Polskim, a ŭ Aŭstryi — ŭ Haliczynie. My by im paradzili lepsz zanimacca sprawami ich baćkaŭszczyny — Haliczyny, bo ab kryŭdach, jakije palaki tamaka czyniać ukraincam, haworyć užo ŭwieś świet... A ŭsio-ž hałasy pamienionych hazet duža cikawy: jany pakazwajuć, szto gwałt nad słabiej zymi naciiami staŭsia ideałam polskaho hramadzianstwa jak u »wolnaj Polszczy«, tak i ŭ inszych Krajoch, dzie tolki žywuć palaki, szto hety nowy ideał wycisnuŭ i zaniaŭ miejsco kolisznia ho świetłaho kliczu paniawolenaho polskaho narodu »za nasz i waszu wolu!«

Polskije »palityki«, razwiwajuczy swaju dumku ab biazkroŭnym »zawajewańni« Biełarusi i Litwy, starajucca swoj »apetyt« na Biełaruskuju ziamlu aprаŭdać tym, szto ŭ nas bytcym to pierawažywaje polskaje nasialeńnie. Z hetaj pryczyny jany abjaŭlajuć za palakoŭ usich biełarusoŭ-katalikoŭ. U hetaj raboci »nawaraczywańnia« »palitykam« hetym pilna služać polskije ksiandzy ŭ naszym Kraju, wyzywajuczy haraczy pratest usich, u kaho jość u duszy choć trochi sumleńnia. I choć biełarusy ŭsiož taki nie pierestajuć być biełarusami, choć da palakoŭ pierechodziać najhorszyje elementy ŭ naszym narodzi, — palaki nie sumiewajucca ab swaim prawie nazywać palakam kožnaho, chto ŭ naszym kraju molicca ŭ katalickim kaścieli. Dy heta jany zajaŭlajuć publiczna — biez nijakaho soramu.

Jak pisze ukrainskaja czasopiś »Вільне Слово« ŭ № 7 z 24 studnia, „polski „geograf“ Romer nidaŭna czytaŭ lekciju ab czyśle palakoŭ i dajszoŭ da pierakonańnia, szto na ŭsieńkim świeci ich jość 28 miljonoŭ. U tym liku roŭna 10 miljonoŭ u Karaleŭstwi Polskim, 5½ miljonoŭ „u Litwie i Rusi“ (Ruś — heta Biełaruś i Ukrajna) i 4 miljony ŭ Niamieczczynie. Tym czasam u „Litwie i Rusi“ pawodłuh uradowaj statystyki palakoŭ liczyłosia nie 5.400.000 (na 1910 h.) a ŭsiaho tolki 1 miljon!“ Takoj niaczutaj i takoj fałszywaj cyfry „polskaho nasialeńnia“ ŭ „Litwie i Rusi“ dahetul nichto nia mieŭ śmiełaści padać, i jana mahła utwarycca tolki takim sposabam, jak my wyszej skazali: „abiarnuŭszy“ ŭ palakoŭ biełaruskaje i ukrainskaje katalickaje nasialeńnie...

Kažuć, szto kaho Boh chocze pakarać, tamu piersz adnimaje rozum. Heta akurat možna ciapier adniaści da palakoŭ. Relihijny i nacyonalny ucisk u kolisznaj niezaležnaj Polszczy byŭ adnej z hłaŭnych pryczyn pahibieli hetaj dzieržawy: jon daŭ prawo susiednim dzieržawam, baroniuczy swaich adnawiercoŭ, umieszacca ŭ unutrenyje sprawy palakoŭ, a heta, jak wiadoma, skonczyłosia razdziełam hasudarstwa. Nia hledziaczy na hetkuju jarkuju nawuku historyi, palaki — napieradodni adbudowy swajej dzieržawy — choczuć gwałtam dałuczyć da jaje czužyje ziemli, zasudziŭszy ŭ pierszy czarod na śmierć biełarusoŭ. I kali b choć czastka naszaho narodu papała ŭ polskuju niawolu, — dyk na cieli nowaj Polszczy stworycca niezažywajuczaja rana, jakaja može pasłužyć pryczynaj paŭtareńnia staroj historyi: biełarusy nie daduć siabie zjeści biez baraćby, jany padnimuć swoj hołas proci nasilnikoŭ na ŭwieś świet, i prychil-

nyje nam narody praciahnuć nam ruku pomaczy, kładuczy kaniec naszym mukam.

I. Mieleszka.

Z dakumentoŭ minuuszczyny.

U 3-im sszytku «Maładoj Biełarusi» za 1913 hod nadrukowana niżejpisanaja cikawaja zamietka:

Pawažany pan prafesar Ed. A. Wolter u łaskawym liście swaim da nas, szczyra witajuczy «Maładuju Biełaruś», zwiertajeć naszu uwahu na toje, szto ŭ 1501-m hadu «die Mercurii ultima mensis Martis» u aposzniuju sieradu miesiaca sakawika (Marca) Erazm Witellij hawaryŭ u Rymie papiežu Aleksandru Szostamu: „(Litwiny) Linguam propriam observant. Verum, quia Rutheni medium fere ducatum incolunt, illorum loquela, dum gracilis et facilior sit, utuntur communius“ (Theiner T. II pag. 278). Heta znaczyć: (Litwiny) majuć swaju ŭłasnuju mowu; ale dzieła taho, szto Rusiny (biełarusy) žywuć amal nie ŭ sieredzinie (ich) kniaźstwa, jany (litwiny) czaściej užywajuć ichnaj (biełaruskaj) hutarki, bo jana pryhožaja i boli łohkaja“.

Achwotna i s padziakaj drukujem my tut hetu wielmi cikawuju i ważnuju dla nas histaryczńuju, sprad 412-ci hadoŭ, wiestku ab naszaj mowie.

Redakcija «M. B.»

Da hetaj zamietki Redakcija «M. B.» daje hetkije pajaśnieńnia:

Erasmus Vitellius—Erazm Witellij—heta łacinskaje nazwańnie, pa polsku jon zwaŭsia Erazm Ciołek (pa naszamu Cialuk). Rodam palak, zdajecca, s Krakowa, czeławiek wielmi wuczony, byŭ jon u tym czasie katedralnym wilenskim probaszczem, protonotaryuszom papieżskim i sekretarom wialikaho kniazia litoŭskaho Aleksandra, katory pasyłaŭ jaho ŭ Rym wyrazić papiežu Aleksandru VI-mu Bordžyja swaju pakornaść. Hawaryŭ jon heta u swajej mowie k papiežu. U 1503 h. jon staŭsia Płockim biskupam i pamior u 1522 h.

Rutheni—Rusiny, tak nazywali tady biełarusaŭ, rasiejcaŭ že, wialikarusaŭ, zwali Moscoviti—maskali.

Mowa Witellija wydrukawana ŭ ahromnaj knizie: «Vetera monumenta Poloniae et Lithuaniae gentiumque finitimarum historiam illustratia maximam partem nondum edita ex tabularis Vaticanis deprompta, collecta ac serie chronologica disposita ab Augusto Theiner presbytero Congregationis Oratorii, Consultore ss. Congregationum Indicis librorum prohibitorum, Episcoporum et Regularium ac Sancti Offici, Socio Collegii Theologorum Archigymnasii Romani, Academiae Pontificiae Archaeologiae et Academiae Herculanensis, Institutorum Belgici et Hungarici, Tabulariorum Vaticanorum praefeko etc. etc. Tom II Ab Joanne PP. XXIII usque ad Pium PP. V 1410 — 1572. Romae 1861. № 299, stran. 278, wiersz czaćwiorty zwierchu.

Łohkaja rada.

(Piśmo u Redakciju).

Ja praczytaŭ u „Homanie“, szto duchoŭnyje ŭłaści Wilenskaj dyecezii każuć, bytcym zusim nima ksiandzoŭ, jakija znali-by biełaruskuju mowu. Ja nie mahu ustrymacca, kab nia wyskazać swajho szczyraho zdziŭleńnia. Zapraŭdy: jak mohuć iści da narodu naszaho ksiandzy, katoryje nie znajuć mowy jaho? Jak mohuć spawiedać tych prostych wiaskowych ludziej, kato yje inaczej, jak pa-biełarusku, nie umiejuć hawaryć? Jak mohuć im tłumaczyć, szto dobra i szto hrech? Jak mohuć abwieszczać im Słowo Božaje?

Jak katalik, jak syn Biełaruskaho narodu, ja nie mahu zrazumieć, czamu-ž duchoŭnaja ŭłaść nie padumała ab tym, kab katalicki ksiondz, jeduczy ŭ biełaruskuju wiosku, nawuczyŭsia-by piersz mowy tych ludziej, s katorymi budzie mieć dzieło? Kali ciapier my czujem znjawy, szto ksiandzy ŭ Biełarusi pabiełarusku nia ŭmiejuć, — dyk chto-ž, kali nie samo duchawienstwo pawinno parupicca, kab takoj nienormalnaści na dalej nie było? Na heta rada jość — i rada zusim łohkaja: zawiaści ŭ duchoŭnaj seminaryi ŭ Wilni nawuku biełaruskaj mowy dla ŭsich klerykoŭ.

Minuŭ užo hod, jak biełaruskaja mowa oficyalna pryznana ŭ nas roŭnapraŭnaj z ìuszymi krajowymi mowami. I kali-b duchoŭnaja administracija chacieła, dyk daŭno mahłaby ŭwiaści hetu niachitruju nawinu ŭ Wilenskuju Seminaryju, a tady naszamu duchawienstwu nie prychodziłosia by pryznawacca, szto ab wiernych synoch Kaścioła Katalickaho — biełarusach jano tak mała klapaciłosia...

Biełarus-Katalik.

Lida, 24 lutaho, 1917 h.

Z litouskaho žyćcia.

Kolki słoŭ ab litoŭskaj litieratury.

U žurnali „Littauen“, jaki wychodzić u Berlinie, czytajem miž inszym:

Narodnyje pieśni u litwinoŭ nazywajucca „dajnos“. Imi ŭ swaim czasi cikawiŭsia nawat najwialikszy niamiecki paet Gete. Hetyje „dajnos“ narod ukladaje jeszcze i ciapier. Dusza litoŭskaho narodu—wielmi uważliwaja i skłonnaja da naśmieszki, addajecca wielmi łohka biezmiežowaj tuzie; hetkaj jana wyjaŭlajecca i ŭ tych pieśniach. Na žal, u „dajnos'ach“ nie spatykajucca ŭspaminy ab wialikich kniaziach litoŭskich, i hetak histaryczna] narodnaj paezji u litwinoŭ nima. Kali Wialikaje Kniaźstwo Litoŭskaje dachodziło najwialikszaj mahutnaści, paetami narodnymi bymi „burtinikai“. Heta—pieśniary, hawaryŭszyje i piejaŭszyje swaje pieśni. Jany spatykalisia jeszcze ŭ XIV stalećci, ale s pryczyny warożaho adnoseńnia da ich kaściola za pahanskije uspaminy jany wywialisia zusim. Hetak litoŭski narod—heta jadyny narod u Europie, katory nie apiewaje swajej sławy i swaich pabied. Zatoje ŭ „raŭdos“ litwiny apłakiwajuć swaich niaboszczykoŭ.

U czasi reformacii pobocz z narodnaj paezijej naradziłosia i piśmienstwo. U 1547 hadu wyjszoŭ u litoŭskim pieraklidzi katechizm. Da XVIII st. litieraturnaja rabota abmiežywajecca pierekładami biblii, kaścielnych i liturhicznych knih i t. p. U XVIII st. Duonelajtis napisaŭ swaje „Metas“, jakije dajuć epicznaje apisańnie žyćcia i zwyczajoŭ litoŭskaho narodu ŭ czatyry pory hodu. Heta najbolsz wydatny s-pamiž starych tworoŭ u litoŭskaj mowi. U paczatku XIX st. paczynajecca nowy peryod litoŭskaj litieratury. Tut wystupajuć Kostka, Daŭkantas i Valanczius. Asabliwa ažywilasia litoŭskaja litieratura za aposznije 50 hadoŭ. Nazawiem niekolki imion: liryk Majronis, Szkupasaka, Baronas, biskup sejnenski, wierszy katoraho szyroka wiadomy miž narodam; W. Kudirka, pieretłumaczyŭszy Szyllera i Bajrona i napisaŭszy rad cikawych apowieściej i ramanoŭ, u tym liku wydatny „Zwon litoŭskich zwanoŭ“, achwiarawany nowamu rasŏwietu Litwy; Kudirka napisaŭ i litoŭski nacyonalny hymn „Litwa nassa Baćkaŭszczyzna“. U aposznim czasi u litwinoŭ zjawilasia i dramatycznaja tworczaść. Tut najbolsz wydatny Gužutis i Vidunas. Tryłogija aposzniaho „Cieni predkoŭ“ liczycca mastackim tworam. S-pamiž litoŭskich piśmiennic nazawiem Žemaite, Szatrijos Ragana i Lazdynu Peleda Bite-Bekiewicz.

U Wilni i wakolicach.

—∗—

× **Duchoŭnaja cenzura biełaruskich knižek.** Jak my dawiedalisia s pełnaj krynicy, s pryczyny nie prychilnaści wyssejszaj duchoŭnaj ułaści ŭ Wilenskaj dyecezii da biełarusoŭ usie relihijnyje kniżki ŭ biełaruskaj mowie buduć pastupać dzieła censury i aprobaty da Kowienskaho biskupa, katory na heta ŭžo zhodziŭsia.

Druki ŭ biełaruskaj mowie, jakije dahetul byli padawany da cenzury administrataru Wilenskaj dyecezii, zusim nie cenzurawalisia: ipolskaja kaścielnaja administracija ŭ naszaj dyecezii ŭsiemi siłami praciwiłasia tamu, kab biełarus mieŭ nabożnyje kniżki ŭ rodnaj mowie. Ciapier, treba dumać, duchowyje patreby biełarusoŭ-katalikoŭ buduć choć czaściu zdawoleny drukawanym słowam.

× **Biełaruski Klub** hetymi dniami pierebirajecca ŭ nowuju haspodu pry Wilenskaj wulicy d. № 28. Nowaja haspoda — samat abszyrniejsza, maje wialikuju salu i scenu, na jakoj možna stawić niewialikije pjesy.

Treba spadziewacca, szto wyhodnaje, choraszа prybranaje pamieszczeńnie pryciahnie u Biełaruski Klub wialikszaje czysło haściej, katoryje buduć mieć mahczymaść prawadzić tut pryjemna wolnyje wieczary.

U Klubie buduć wilenskije, krajowyje i zahranicznyje hasety i czasopisi.

× **Hramadzki uhodliwy sud** u sieradu raźhledaŭ rad spraŭ miž kwatarantami i upraŭlajuczymi damami, haspadary katorych pawyježdžali z Wilni. Dahetul upraŭlajuczyje na wyzaŭ ich u uhodliwy sud atkazywali, szto jany nia mohuć stanawicca, nie majuczy pazwaleńnia niamieckaj ułaści. Z hetaj pryczyny urad sajuza kwaterantoŭ ucsyniŭ patrebnyje kroki pierad prynaležnaj ułaściu, i upraŭlajuczym damami było wyjaśnieno, szto jany pawinny stanawicca na sud s tym, kab pryhawor suda padawali-by ŭ miestowaje upraŭleńnie.

× **Śmierć wydatnaho hebraista.** Pamier adzin z najlepszych znaŭcoŭ hebrajskaj mowy i biblii, Mordchaj Jakob Haber.

× **U sajuzi damaŭłaśnikoŭ.** Urad sajuza na 1917 hod składajecca z niżejpisanych asob: marszałak — Kazimir Szafnagiel, namieśnik jaho — d r Emanuel Kan, skarbnik — dentyst Samuił Kac, sekretar—Wincenty Świa topołk-Mirski, czleny uradu: d r Jacunski, adw. Wiktor Łukaszewicz, Władysłaŭ Niewiardoŭski, d r Wirszubski i Abram Czertok. Kandydaty: d-r Załkind, Pieskin i Wacław Ryteł.

Rewizyjnaja kamisija: Jan Małachowiec, Edm. Kowalski, Adam Wołański, kandydaty: Abram Alperowicz, Rubin Gileis, Bolesłaŭ Rekść.

Sekretar uradu — Jan Kaminski.

× **Niedarazumieńnie.** U № 42 „Dziennika Wil.“ z dnia 22 lutaho nadrukowano:

„Niamieckije ŭłaści pryznajuć tolki tyje zawiereńnia ŭ dabraczynnych sprawach, katoryje wydany Centralaj Miestowaho Kuratoryum nad biedaymi“.

Zamietka heta wywiŭaje ŭ nas surjoznaje padazreńnie, szto tut zdaryłosia niedarazumieńnie. My dumajem, szto heta chiba može adnasicca tolki da polskich dabraczynnych ustanoŭ, bo trudna dać wiery, kab czysta polskaje Kuratoryum mahło-by wydawać zawiereńnia ab ludziach, jakimi apiekujecca kamitety inszych nacij: biełaruski, litoŭski, žydoŭski. Trudna zatym, szto polskaje Kuratoryum nia može znać warunkoŭ žyćcia biełaruskaj, litoŭskaj i žydoŭskaj biednaty, nie razumiejuczy nawat mowy swaich klijentoŭ.

Budziem spadziewacca, szto sprawa heta budzie u skorym czasi wyjaśnlena.

× **Padatak na sol.** Apublikowany zahad Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzi ab padatku na kuchonnuju sol maje siłu ad 10 lutaho. Padatku nałoženo 8 marak na dwajny centner (6 pudoŭ). Z warszaŭskaho hienerał-hubernatarstwa možna prywazić sol tolki czyhunkaj. Za padwoz soli z Warszaŭskaho hienierał hubernatarstwa kontrabandaj buduć surowa karać.

× **Padatak na drewo.** Pawodłuh zahadu Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzi pry pradažy lesu treba płacić padatku 10 pracentoŭ ad pradažnaj cany. Kali za hod, paczynajuczy ad kastrycznika 1916 h., adzin wałaśnieł pradawaŭ les tolki adzin raz i nia bolej, jak na 6.000 m., dyk z jaho padatku nie biaruć.

Hłaŭnakamandujuczyj na Uschodzi može rabić i insyje wykluczeńnia.

Zahad hety maje siłu ad 1 kastrycznika 1916 hodu.

× **Nowyje prawiły ab dzieržańni aružža.** Hłaŭnakamandujuczyj na ŭschodzi wydaŭ nowyje prawiły ab aružžy, patronach i ŭzryŭczatych materjałach, jakije majuć siłu ad 1 marca 1917 h. Jany zahadywajuć:

Dzieržać strelby, patrony i ŭzryŭczatyje materjały zabaronieno ŭsim, apryoz asob, katoryje majuć pazwaleńnie na piśmie. Za dzieržańnie aružža, ŭ tym liku myśliŭskich strelb, karacimuć śmierciu abo papraŭczym wastroham nia miensz 3 hadoŭ.

Kožyn, chto wiedaje, dzie jość aružže, pawinien daniaści ab hetym niamieckaj ułaści; inaczej jaho ždže kara wastroham da 6 mies. abo sztrafam hraszmi da 1.000 m.

× **Pryjom telehram.** Telehramy cywilnych asob prynimajucca tolki ŭ Niamieczczynu, Warszaŭskaje hienerał-hubernatarstwo i ŭ ziemli Ober Ost, apryoz operacyjnaj terytoryi. Ich prynimajuć u budynku Stadthaŭptmanna, Dominikanskaja 3, pakoj 54a, ad 11 da 12 h. i ad 5 da 7 h.

× **Na czyhuncy.** Ad hetaho paniadziełku pasažyrskije pojezdy 361 i 362 ŭ Koŭnu i nazad bolej kožyn dzień nia chodziać. Pojezd 361 chodzić tolki ŭ niadzieli; pojezd 362 — tolki ŭ aŭtorki.

× **Prośba ab wiestki.** Wajennapałonny Franc Szałkoŭski, rodam z m. Kiernowa, prażywaŭszyj pierad wajnoj u Wilni pry Noŭharodskaj wulicy, prosić pawiedamić jaho swajakoŭ praz „Homan“, szto jon znachodzicca ŭ tabory dla wajenna-pałonnych u Wormsie (Gefangenenlager Worms) i prosić ab wiestki.

× **Skoraja pomacz.** Za aposzni tydzień ad 12 da 18 lutaho skoraja pomacz dadziena ŭ 81 prypadku. Karetka skoraj pomaczy wyježdžała 54 razy.

× **Drama u polskaj szkoli.** Wuczenia polskaj himnazii, Jana Snackaho, sudziŭ akrutny sud, winawaciaczy ŭ tym, szto jon pamykaŭsia zabić Maryju Kalinoŭskuju, 18 hadoŭ, u kwatery jaje baćkoŭ i dzieła hetaho zrabiŭ jej mnoha ran, ad jakich jana mahła pamierci. Chiołia Jan Snacki — wuczeń 8 aj klasy, jon nia moh nawat akuratna skazać, skolki jamu hadoŭ. Jon zajawiŭ, szto jamu 16 hadoŭ, jak upisano ŭ jaho paszparci. Adnak jaho wydnaja z Ostrabramskaho kaścioła metryka pakazwaje, szto jamu ŭžo 20 hadoŭ. Matka jaho nia wiedaje, skolki hadoŭ synu i skolki hadoŭ jana zamužem. Abwinajemyj jak na śledztwi, tak i na sudzie skazaŭ, szto jon nie winawat. Maryja Kalinoŭskaja, naadwarot, i na śledztwi i na sudzie ćwiorda pakazwała na Jana Snackaho, szto jon jaje paraniŭ. Wuczyciali haworać ab abwinajemym duža dobra.

Prakuror žadaŭ dla jaho 3 hadoŭ

papraŭczaho wastrohu. Adnak, akružny sud prysnaŭ, szto wina nie dawiedziena, i apraŭdaŭ Snackaho, pryniaŭszy koszty sprawy na kaznu.

× **Kurs rubla**: Oficyalny — 2 m. 00 fen. za rubiel; u bankach pry pradažy — 2 m. 26 fen., pry kupli — 2 m. 30 f.

Pazyczkowaja kasa biare 6%.

× **Nieszczaśliwyje zdareńnia.** Na Papłauskaj wul. Nr. 21 upau sa schodou i złamau sabie nahu Rubin Arsz. Jaho adwiażli u žydouski szpital.

Na Dominikanskaj wul. upau złamauszy sabie nahu Icko Kotkin. Jaho tak sama pawiażli u žydouski szpital.

Na Stefanskaj w. kala młyna hr. Tyszkiewicza na Iwana Stworouskaho pierewiarnuusia woz s kamiennym wuhlem, łamajuczy jamu nahu. Jaho u karetcy skoraj pomaczy adwiażli u szpital Sawicz.

× **Ad czadu.** Aposznije wialikije marozy i nierehularnaje napaliwańnie u pieczy s pryczynny daražyni apała wielmi czasta byli pryczynaj nieszczaśliwych prypadkou. Woś adzin z ich, katory konczyusia śmierciu 2-ch asob: niejkije Hrundy, (Rajski zaw. 8), napaliuszy u pieczy kamiennym wuhlem, lehli spać. Ranicaj Kazimira H.. 56 h., i Marju H., 20 h., znajszli pamiorszymi; Petrunelu H., 53 h., i Jadwihu H., 18 h., katoryje byli jeszcze žywy, adwiezli u szpital.

× **Ad hazu.** U majstra hadzinnikou Szymela Lipnickaho, (na wuhłu Trockaj i Zawalnaj) papsawalisia hazowyje truby, s pryczyny czaho ad raschadziuszahosia pa kwatery hazu atrucilisia sam haspadar sa swaim czeladnikam. Abramam Blankszlejnam. Ich adratawali.

× **Na wulicy.** 22 lutaho kala 8 hadz. wiecz. na Pałtauskaj wul. pad bramaj d. Nr. 16 znajszli jakujuś kabietu sa słabymi aznakami žyćcia. Pazwali karatku skoraj pomaczy, katoraja adwiezła kabietu u szpital Sawicz, dzie jana chutka pamiorła. Dumajuć, szto jana atruciłasia denaturatam, tamu, szto ad jaje wielmi pachła hetaj atrutaj.

Familii pamiorszaj nie udałosia dawiedacca.

× **Sproba samahubstwa.** U szpitali dla prostytutak (Subocz 3) Aleksandra Radziun (19 hadou) dzieła samahubstwa napiłasia sublimatu. Skoraja pomacz atwiezła jaje u szpital Sawicz.

× **Kraža kania s saniami.** 23 lutaho a 12 hadz. u dzień u arendara Iwana Jachimowicza z Dworczan Nr. 6, Wilenskaho paw., pierad domam Nr. 6 pry Jagiellonskaj wul. ukrali kania s saniami. Szkoda aceniwajecca na 600 marak. Koń byu s parchami.

× **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejszaja temperatura za aposznije dni była pawodłuh Celsija):

	najwysz.	najniž.
za dzień z 21 na 22	6,5°	—16,5°
„ „ z 22 na 23	— 8°	— 22°
„ „ z 23 na 24	— 12°	— 33°
„ „ z 24 na 25	+ 2°	— 16°

Z USIAHO KRAJU.

Dar Papiža litwinom.

Papież pasłaŭ kowienskamu biskupu 20 tysiacz frankoŭ na pomacz litwinom.

Papież pazwoliŭ litoŭskim biskupam zwiarnucca da biskupoŭ usiaho świetu s pryzywam na 20 maja ŭsiudy zabadać modły i zbor dziela pomaczy litoŭskamu narodu.

Hłaŭny sud.

BIEŁASTOK. Hłaŭny sud u mieżach Ober Ost pa zahadu Hłaŭnakamandujuczaho na uschodzi budzie mieć pastajannaje miejsco bytnaści ŭ Biełastoku.

»Worahi czystaści«.

HRODNIA. U mirawy sud pastupiło [illegible] ab tutejszych žycharoŭ, nie jawiŭszychsia ŭ punkt dziela aczystki ad woszy. »Worahi czystaści« pakarany sztrafam ad 1 da 5 rub., choć adny z ich tłumaczyli, szto jany byli chworyje, druhije — szto nie znajszli darohi, trejcije — szto spazhilisia.

Achwiara marozoŭ.

PADBRODZIE. Na darozi z Reszy ŭ Padbrodzie 17 lutaho znajszli zamierszuju kabietu. Jaje pacharanili na žydoŭskim mahiliniku ŭ Mejszaholi. Nijakich dakumentoŭ pry jej nie było.

Za zarezanaje ciela.

KAPLICA. Sielanin Modzin zasudžen na 100 m. sztrafu za toje, szto zarezaŭ ciela biez pazwaleńnia.

Wystaŭka tawaroŭ.

KOUNA. Urad niamieckich tarhowych pałat (Amtliche Handelsstelle Deutscher Handelskammern) naładziŭ u Koŭni skład i wystaŭku prymiernikoŭ tawaroŭ, s katorych Hłaŭnakamandujuczyj na Uschodzi pry prywozi ich u mieży Ober Ost nie biarie padatku.

Padobnyje wystaŭki ładziacca ŭ Wilni, Libawie i Biełastoku.

»Trajnia«.

KOŬNA. U prażywajuczaj na Zialonych harach kabiety radziłosia troje dziaciej zrazu. Baćka ŭraz że pabieh u miestowy urad prasić, kab jamu wydali try nowyje karty na chleb.

Cikawaja sprawa.

SUWAŁKI. Niejki A. kupiŭ u handlara B. kania u stajni. Paśla jany razam pajszli u shatu B., dzie A. zapłaciŭ jamu 1350 m. Kali jany wiarnulisia iznoŭ u stajniu, kania tamaka ŭžo nie było. Da ich pryjszoŭ niejki C. i skazaŭ, szto ukradzienaho kania možna znajści, szto jon biare ryzyku na siabie i kuplaje kania ŭ A. za 1000 m. A. ŭziaŭ ad C. 1000 m., ale paśla ab usiej sprawie pawiedamiŭ paliciju, katoraja i paczała saczyć za C. Pad toj czas C., katory taho kania prosta byŭ zawioŭ da siabie, pajechaŭ u Aŭhustowo. Pawiedomlenaja cieraz telefon aŭhustoŭskaja palicija zadsieržała jaho razam s kaniom.

Sprawa ciapier takaja: A. budzie atkazywać pierad sudom za toje, szto kuplaŭ kania biez pazwaleńnia Krejshaŭptmanna; B. — za toje, szto pradawaŭ jaho tak sama biez pazwaleńnia, i za sprobu maszenstwa; a C. — za sprobu maszenstwa i za kražu. Kania skonfiskawali ŭłaści.

Za zgwałtawańnie.

BUDWIECIE, Marjampolsk. paw. Suwalski akružny sud zasudziŭ adnaho tutejszaho sielanina za zgwałtawańnie pakajoŭki na 2 hady ŭ papraŭczuju turmu. Pryhawor byŭ ciažejszy zatym, szto zrabiŭ heta czeławiek stary, ŭ katoraho 6 dziaciej.

WIESTKI Z RASIEI.

Adstaŭka Pokrowskaho.

SZTOKHOLM. „Utro Rossii“ pisze ab zajawie ŭ Dumie ministra zahranicznych spraŭ, Pokrowskaho, szto jon manicca wyjści u adstaŭku.

Nowyje areszty.

SZTOKHOLM. „Russk. Sł.“ pisze, szto ŭ Maskwie žduć nowych czyślenych aresztoŭ. Guczkow i Konowałow znachodziacca paŭ pastajannym nadzoram.

12 lutaho adbyŭsia pa ŭsiej Rasiei spis zapasoŭ herbaty. Ustanoŭleno, szto zapasu herbaty chopić najbolsz na 14 dzion.

S pryczyny niedastaczy wuhalla spyniŭsia elektryczny tramwajny ruch u ŭsich wialikich miestoch, u tym liku i ŭ Maskwie. Tramwaj chodzić jeszcze tolki ŭ Pieciarburzi.

„Raj dla czynoŭnikoŭ“.

Pieciarburskaja hazeta „Riecz“ pisze:

„Nadrukawanuju nami wiestku ab rym, szto ŭ lutym miesiacu 1916 h. byŭ naznaczen suwalski hubernatar, katoramu dali hroszy na wyjezd na miejsco służby, a ŭ miesiacu mai jon byŭ pieraniesien u Kursk i iznoŭ atrymaŭ hroszy na pierajezd,—zaćmiewajuć nowyje wiestki.

„U listapadzi 1915 h. na hubernatara ŭ Wilniu byŭ naznaczen Baggawut, a u śniežniu jaho piereniaśli u hłyb staronki. Abodwa razy jon atrymaŭ wialikije sumy hroszy na pensiju i pierajezd. Na jaho miejsco ŭ Wilniu naznaczen hr. Tołstoj, katoryj i ciapier „zanimaje“ hetaje miejsco. U marcy 1916 h. naznaczen hubernatar dla Hrodzienskaj huberni, a ŭ lipni miesiacu 1916 h. jamu dadali wicehubernatara. U 1916 h. Hendrykowa naznaczyli na hubernatara Kurlandii“.

„Riecz“ daje doŭhi spis padobnych naznaczeńnioŭ. U tym liku u žniŭni 1916 h. sekretar warszaŭskaho hubernatara Makalinskaj byŭ pieraniesien u Suwałki i atrymaŭ „prahony“ na padarožu...

Razryŭ telehraficznych znosin.

SZTOKHOLM. Ad 20 lutaho z Rasiei nie dachodziać nijakije prywatnyje telehramy, ŭ tym liku i oficyalnyje apawieszczeńnia.

Na zapytańnie szwedzkaho telehrafnaho ahienctwa pieciarburskaje ahienctwo atkazało, szto na dalejszy czas usielakije telehrafnyje znosiny z Rasiejej prypynieny.

Zaležaŭszajasia poczta.

SZTOKHOLM. S pryczyny błokady Anhlii, ŭsia poczta z Rasiei, jakaja iszła cieraz Szweciju, astajecca ŭ Goteburgu, dzie sabrałosia 1200 wialikich pacztowych miachoŭ.

AB POLSZCZY.

PIECIARBURH. 21 lutaho pad marszałkoŭstwam prezydenta ministroŭ, Golicyna, adbyłasia narada Kamitetu ab buduczym ustrojstwie Polszczy. Na naradzi byli: czleny gabinetu, marszałki Dzieržaŭnaj Rady i Dumy, naczalnik hieneralnaho sztabu, b. minister-prezydent Goremykin i Sazonow.

KOPENHAGA. Rasiejskaj kadeckaj partii s pryczyny niazhodliwaści u sprawie buduczaho pałažeńnia Polszczy ŭ Rasiejskaj dzieržawie hrozić raskoł. Znacznaja mienszaść czlenoŭ partii staić za poŭnuju niezaležnaść Polszczy, a bolszaść staić na starym stanowiszczy, žadajuczy, kab palakam było dadzieno tolki ŭnutrenaje samaupraŭleńnie. Kab dajści zhody, pastanoŭleno sazwać partyjny zjezd.

WARSZAWA (W.T.B.). Warszaŭski magistrat niszczyć adnu za adnej usie pamiatki rasiejskaho panawańnia. Hetak rad wulic, jakim byli dadzieny imiony rasiejskich imperataroŭ i hasudarstwienych mužoŭ, atrymali nazad swaje kolisznije staryje nazwańnia, a nowyje wulicy nazywajucca imionami, zwiazanymi z historyjej Polszczy, asabliwa z historyjej zmahańnia z Rasiejej. Tak zwany „pamiatnik hańby“, pastaŭleny Mikałajem I u pamiać palakoŭ, jakije ŭ 1831 hadu pryłuczylisia da Rasiei procі paŭstańnia, budzie znisztožen.

Ab usim pa trochu.

U stotysiacznuju niadzielu.

Francuskaja hazeta „Figaro“ wyliczyła, szto 8 lipnia hetaho hodu budzie stotysiacznaja niadziela ad naradzin Chrysta.

Da hetaho francuskaja bulwarnaja hazeta dadaje:

„Nia treba być wialikim optymistam, kab spadziewacca, szto hetaje wialikaje światо budzie mieć znaczeńnie ŭ wajnie i mo' pryniasie daŭno ždany mir“.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieszczeńnia.

23.II. **Zachodni teatr:**

Pad daždžom i ŭ tumanie dzień blizka ŭsiudy prajszoŭ spakojna. Na paadzinokich punktach frontu Artua i Sommy, a tak sama miž Maasam i Mozelem byli niaczyślenyje styczki patruloŭ. Uziaty pałonnyje.

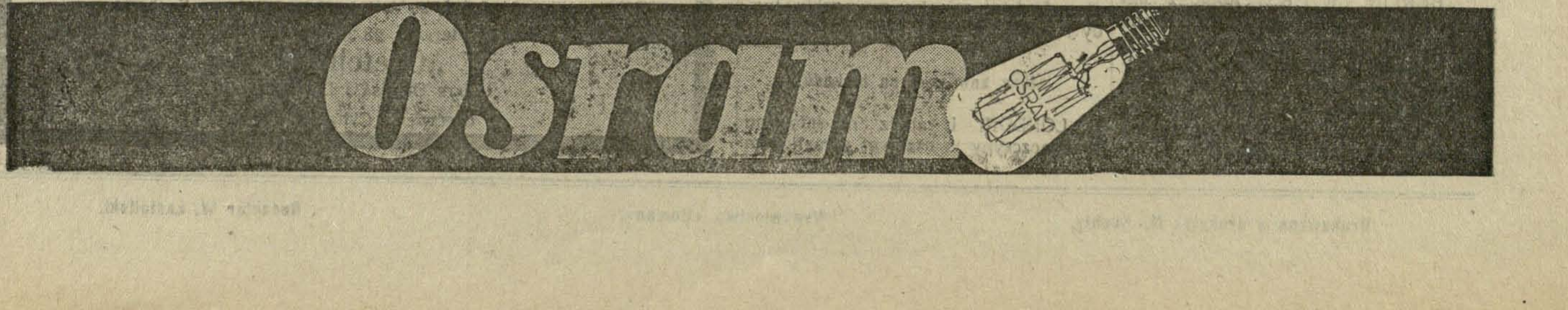
Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Kala Smarhoni, na zachodzi ad Łucka i miž Załatoj Lipaj i Narajoŭkaj ahoń artyleryi i minamiotoŭ krapczeŭ bolsz czym zwyczajna. Pry Zwyžynie, na ŭschodzi ad Złoczowa, naszy atrady ŭwarwalisia na rasiejskije pazycii, ŭzarwali 4 minnyje padkopy i wiarnulisia nazad, wiaduczy 250 pałonnych, 3 aficeroŭ i 2 kulemioty. Na pałudziennym uschodzi ad Berežan hetak sama udaczna skonczyłasia patrulnaja operacija.

Front erc-hercoga Josefa: Niczoha wydatnaho.

Front Makienzena: U dalinie Sereta, pry Korbulu, naszy warty adbili ataku niekolkich rasiejskich rot.

Makiedonski front: Niczoha nowaho.

24.II. Zachodni teatr.

U zawaroci Witcseta—wostraja artyleryjskaja bitwa. Na fronci Artua adbity niekolki anhlickich družyn razwiedczykoŭ. U wakolicach Sommy anhliczanie zaniali niekolki bałocistych pazycij, pakinutych nami. U Szampani francuzy ŭ dzień i ŭ wieczary pamykalisia adabrać nazad zdabytyje nami 15 lutaho pazycii na poŭdni ad Ripon. Ich ataki adbity. Na zachodnim bierazi Maasu, na paŭnocznym uschodzi ad Awokur, družyna worahoŭ uwarwałasia na niekatoryje naszy piarednije akopy. Kontratakaj pazycii toj czas byli ad ich aczyszczeny, i ŭ ich byli ŭziaty pałonnyje.

Uschodni teatr:

Pry silnym marozi asabliwych zdareńnioŭ nie było.

Makiedonski front: Na ŭschodzi ad Strumy my abstrelali anhlickije parachody na mory i anhlickije pazycii.

25.II. Zachodni teatr.

Na paŭdni ad Ipra, miž Armantjer i Arra, adbity niekolki pryhatawanych silnym ahniom nastupleńnioŭ anhliczan. Na zachodzi ad Liwin naszy družyny razwiedczykoŭ hłyboka ŭwarwalisia na pazycii worahoŭ, uziali pałonnych i szmat czaho zrujnawali. U wakolicach Sommy ad czasu da czasu wostraja artyleryjskaja bitwa, asabliwa miž Saji i Buszaweń. Na ŭschodzi ad S. Miel adbita francuskaja razwiedka. U lesi pry Mozeli nasz patrul uziaŭ 12 pałonnych. Pry Lusse, na zachodnim skłonie Wogiez, naszy razwiedacznyje družyny ŭziali ŭ pałon 30 francuzoŭ.

U naczy z 24 na 25 lutaho ŭ lesi na ŭschodzi ad Zaralben zwaliŭsia za hareŭszysia francuski latuczy karabiel.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Biez wydatnych prypadkoŭ.

Front erc-hercoga Jozefa: U Tatarskim prachodzi, ŭ lasistych Karpatach, rasiejskaja ataka nie ŭdałasia.

Na frontach Makienzena i Makiedonskim—pałažeńnie, naahuł, biez pieramien.

Austryjackije apawieszczeńnia.

WIENA. 25/II. Uschodni teatr: (hl. niamieck. apaw.)

Italjanski teatr: Na prymorskim fronci—iznoŭ wostry ahoń artyleryi. U wakolicach Gercu, na adrezku Wertojby, praz usiu nocz i ranicaj trywaŭ wielmi wostry artyleryjski i minamiotny ahoń, pad zaszczytaj katoraho niekolki italjanskich rot uwarwalisia na naszy pazycii. Adnak, jany byli zusim wykinuty adtul kontratakaj i mieli wialikije straty.

Padwodnaja wajna.

BERLIN (W.T.B.). Za miesiac studzień zatopleny 170 karabloŭ ahulnaj jomkaściu 336.000 tonn. U tym liku 91—anhlicki jomkaściu 245.500 tonn, 50—neutralnych jomkaściu 103.500 tonn.

Ad paczatku wajny zatopleno karabloŭ jomkaściu 4.357.500 tonn; u tym liku anhlickich 3.314.500, neutralnych — 450 karabloŭ na 641.000 tonn.

BERLIN. (W.T.B.). Adna z naszych padwodnych łodak 17 lutaho zatapiła italjanski transport „Minas", na katorym wiaźli tysiaczu dusz sałdatoŭ, wialiki zapas snaradoŭ i na 3 miljony marak zołata ŭ Sałoniki. Uwieś hruz, aprycz 2 ludziej, wyratawanych naszaj padwodnaj łodkaj, pahib.

Nowaja „Marskaja Czajka".

KOPENHAGA. Nowaja „Marskaja Czajka", katoraja, jak kažuć, nazywajecca „Puyme", zatapiła ŭžo nadta wialikaje czysło parachodaŭ. Jano dachodzić 26. Za jej honiacca 11 anhlickich, niekolki francuskich i 1 japonski wajenny parachod.

Meta wajny.

BERLIN. 22.II. Rejchstag. Marszałak Rejchstagu atkryŭ zasiedańnie pramowaj, u jakoj, miž inszym, skazaŭ:

„My pakiniem nasze aružže nie ranLiej, jak dajszoŭszy mety wajny: dabiŭszysia niezaležnaści i woli dla naszaj baćkaŭszczyny".

300 miljardoŭ na wajnu.

BERLIN. Rejchstag. Žadany niamieckim uradam wajenny kredyt 15 miljardoŭ marak zaćwierdžen Rejchstagam bolszaściu ŭsich hałasoŭ proci hałasoŭ partii socyalistycznaj rabotnickaj jednaści.

Jak skazaŭ minister finansoŭ, wajennyje wydatki ŭsich wajujuczych staron pierajszli ŭžo za 300 miljardoŭ marak.

Razryu miž Amerykaj i Niamieczczynaj.

NJU-JORK. Respublikanskaja partija ŭ Senaci pastanawiła nie dać Wilsonu nieahraniczenych paŭnamoczyj. Naadwarot, pierad kožnym surjoznym krokam Wilson pawinien atrymać zhodu Senatu.

WASZYNGTON. Prezydent Wilson pastanawiŭ sazwać Senat na nadzwyczajnuju sessiju 6 marca.

Fiasko Wilsona.

SZTOKHOLM. Perskaje prawicielstwo atkinuło predłažeńnie Wilsona razarwać znosiny z Niamieczczynaj i zajawiło, szto Persija da kanca wajny budzie dzieržacca samaj surowaj neutralnaści.

Hetki ž atkaz daŭ Wilsonu i Sijam, katory ahraniczyŭsia tolki formalnym pratestam proci padwodnaj wajny.

Błokada Anhlii.

LONDON. Marski minister Karzon skazaŭ u Nižniaj Pałaci, szto za pierszyje 18 dzion błokady zatopleny 134 anhlickije, sajuźnickije i neutralnyje parachody.

LONDON. Anhlickaje prawicielstwo nadrukawało wa ŭsich hazetach hetkuju adozwu:

„Karabli prywoziać nam baraninu i miasa wałoŭ, a nasz chleb my paczem sa zbožža, jakoje padwozicca ŭ Anhliju hetak sama na karabloch. Biaz hetych spažyŭnych praduktoŭ anhliczanie pawinny pamierci z hoładu. Niemcy budujuć padwodnyje łodki, kab tapić naszy karabli, i dumajuć, szto hetym sposabam wyihrajuć wajnu. Narod biaz ježy nia može wajewać, — znaczyć, treba budawać bolsz karabloŭ i wytwaryć bolsz spažyŭnych praduktoŭ. Kožyn mužczyna ad 18 da 60 hadoŭ pawinien swajej achwotaj stanawicca na nacyonalnuju służbu. My nia možem tracić czasu".

LONDON. Zahad prawicielstwa ustanawiŭ, szto 1 marca ŭ ruki uradu pierachodziać usie kapalni wuhla, wody i kanały Anhlii.

Atkaz anhliczan na błokadu.

LONDON. U atkaz na zabaronu Niamieczczyny neutralnym parachodam zaježdžać u anhlickije porty pad hroźbaj zatapleńnia ich anhlicki urad wydaŭ prykaz, szto ŭsie neutralnyje parachody **pawinny** zaježdžać u jaki niebudź anhlicki port, bo inaczej anhliczanie buduć ich konfiskawać.

Kablety ŭ armii.

LONDON. Hienerał Mak Redi damahajecca, kab u Anhlii i Francii było naznaczeno czym bolsz kablet u armiju dziela zapaŭnieńnia miejsc mužczyn, pasłanych u akopy. Užo ciapier u armii pracuje 30.000 kablet, jak aŭtomobilistki i t. p.

Spis wajena-pałonnych naszaho kraju.

Z Wilni i Wilenskaj huberni.

Tabor dla wajenna-pałonnych Skalmiershütz.

Sołomiak Jakub, Dzit.
Szypul Jefim, Słaŭszymcha.
Tatierce Aleksandar, Polelejki.
Matuszewicz Mikałaj, Kacieŭniczy.
Sliž Justyn, Starynki.
Jakowleŭ Nikifor, Maśalszcze.
Wołkowicz Jazep, Krymki.
Masiejonak Anton, Kazły.
Szczasny Wincenty, Bajby.
Hajdamowicz Wincenty, Preny.
Ramulewicz Choma, Tołociszki.
Sobljeŭski Anton, Kupianiszki.
Kuczka Iwan, Szyry.
Jacuna Jan, Usudniki.
Turski Wincenty, Bobrowiczy.
Sosnoŭski Jan, Trondziszki.
Wojnarowicz Iwan, Sakowiczy.
Aŭhustynowicz Iwan, Sieliszcze.
Dawidczyk Michaił, Myto.
Stasiun Jazep, Budzile.
Galinski Iwan, Remuni.
Kosiewicz Apolinary, Czereszki.
Miszkin Marcijan, Michalczuny.
Tamasz Ilja, Słaŭszczynicha.
Wimuntis Aleksandar, Dahicki.
Wojciechowicz Piotr, Holhoŭszczyna.
Wałyniec Aleksandar, Parabiska.
Makiewicz Stanisłaŭ, Anczary.
Kudaroŭski Roch, Ruskaje Siało.
Demjankis Ksawery, Buszocy.
Palewicz Iwan, Pedlaj.
Strados Bolesłaŭ, Szerkojczy.
Kaczanoŭski Jazep, Wiasiołaŭka.
Jacyna Kazimir, Woroszyłki.
Pietkun Adolf, Słabada.
Kudasz Siamion, Konowiczy.
Mikłaszewicz Siamion, Mały Bierezowiec.
Paczkoŭski Anton, Stowniszki.
Tabor Franc, Szlipelsk.
Wołkowicz Wiktor, Sosliw(?)
Porcimowicz Michaił, Ostryna.
Koszukajło Władzimir, Małyszy.

Tabor dla wajenna-pałonnych Danzig-Troyl.

Lager I.

Kisileŭski Kazimir, Folwark,
Kielmen Elje, Wiszniew.
Gaŭs Ozer, Panaszysik.
Ejnik Bejnis, Wilnia.

Tabor dla wajenna-pałonnych Sagan.

Jurkowian Anton, Wilnia.
Raczki Iwan, Rybaki.
Alferowicz Dawid, Wilnia.
Goldberg Fejwisz, „
Biebilski Jakub, Lida.
Rubinowicz Abraham, „
Wałocki Chaim, Wilnia.
Łuktulski Menasz, „
Zeltin Ernest, „

Drukawana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar W. Łastoŭski.